

Koi Club Sweden

Medlemstidning nr 4, 2016

Pris lösnummer: 65 kr

God jul och gott nytt år!

Aktivitetsdagen
Vi minns Channa
Skåneresan, del I
Dikesprojektet
Dammbesök i Järfälla
Erfarenheter av trumfilter
Vinterförvaring inomhus

www.koiclubsweden.se

www.koisan.dk

Do it once - do it with Koi Consult

No 1 in topgrade koi and advanced filter techniques

Thomas Bohsen +45 4027 9703
Louise Rasmussen +45 2851 8277
Fuglagervej 4, 4200 Slagelse Denmark

We make it work

Ordföranden har ordet

Hej alla Koi-medlemmar!

Snart kan vi se tillbaka på ett innehållsrikt år i koiklubben. Vi har just avslutat vår sista aktivitet för året: höstträffen med mycket intressant föreläsning och fika, se sid 5.

I år har det kommit många nya medlemmar vilket är både ansvarsfullt och roligt! Det är viktigt att vi som har varit med några år delar med oss av våra erfarenheter till våra nya koi-vänner. *Channa*, grundare till koiklubben och som nu har slutat sina dagar, var alltid hjälpsam och villig att dela med sig av sina kunskaper. Läs en artikel av henne från 2009. Flera frågor är aktuella som vi får till koiklubben även i dag.

Styrelsen är nu mitt uppe i planering-

en för 2017 med årsmöte i mars, trädgårdsmässa i april och koidag i maj/juni. Därefter dammbesök och kanske resor. *Olle Fernström* på Garden Aquatica har planer på en Japanresa i oktober 2017 – mycket spännande. Mer information så snart planerna klarnat.

En Sverigeresa nästa år är alltid trevligt. Läs om vår Skåneresa i detta nummer. *Kära medlemmar som bor ute i landet: hör av er så hjälps vi åt att ordna en resa till er.*

Vi behöver också nya styrelsemedlemmar. Tag kontakt med oss så berättar vi mera!

Till sist vill jag tacka alla vi har besökt under året och önska er alla **en god jul och ett gott nytt år.**

Britt-Marie

www.koiclubsweden.se

Koi Club Sweden

Ansvarig utgivare och ordförande i föreningen

Britt-Marie Wallinder

Skansvägen 14, 136 70 Vendelsö

e-post: bm.wallinder@telia.com

Redaktör

Christina Jacobsson

chris.jacobsson@comhem.se

Tidningen ingår i medlemsavgiften och skickas utan kostnad till föreningens medlemmar. Den säljs även vid föreningens olika evenemang och kan också rekvideras via nedanstående adress. Kostnad för icke medlemmar är 65 kronor per nummer.

Organisationsnummer: 802405-4093

PlusGiro: 123 25 62-7

Hemsida: www.koiclubsweden.se

E-post: info@koiclubsweden.se

Medlemsavgiften är 175 kr per år och familj.

Klubbens plusgiro är 123 25 62-7.

Skriv ditt namn, adress, telefon och e-postadress eftersom ett av syftena med klubben är att skapa ett kontaktnät av koi-vänner.

Vad vill du läsa om i tidningen?

Vi behöver önskemål och förslag. Mejla till info@koiclubsweden.se

Skicka in bilder på din damm!

Välkommen att skicka in bilder på din damm tillsammans med några rader om hur stor den är och vad du har i den.

Mejla till chris.jacobsson@comhem.se.

Platser värda besök

Tipsa oss gärna om ställen som du tycker är värda ett besök.

Planerad utgivning av tidningen 2017

är mars, juni, september och december.

Manusstoppen infaller den 14 februari, 16 maj, 15 augusti och 14 november.

Välkommen till Koi Huddinge!

Vi har öppet alla dagar året runt för försäljning av dammtillbehör. Koifoder, filter, syrepumpar, slangar, UV-lampor, rör, kopplingar, bottenavlopp m.m. Vi säljer även kallvattenfisk såsom Koi och Stör .

Beadfilter för dammar med Koi

Max volym fisk	200 kg	135 kg	80 kg	50 kg	35 kg
Vårt pris	16.700 kr	12.700 kr	9.500 kr	8.300 kr	7.100 kr

Prova vårt Koi- och Störfoder

Koi Staple, 34 % protein

2 kg	150:-
4 kg	250:-
15 kg	800:-

Top Sturgeon, 47 % protein

2 kg	200:-
4 kg	350:-
6 kg	550:-
25 kg	1.500:-

Koi Wheat Germ, 37 % protein

2 kg	200:-
4 kg	350:-
15 kg	900:-

Top Koi, 51 % protein

2 kg	300:-
4 kg	550:-
15 kg	1.500:-

Koi Mix OSW, 40 % protein

2 kg	250:-
4 kg	450:-
15 kg	1.200:-

För innehållsdeklaration se nedanstående hemsida

<http://www.coppens.eu/nl/visvoer/group/koi-voer>

Nyhet!!! Superflow Techno Pro

Justerbara pumpar med extremt låg energiförbrukning

Superflow Techno Pro kan regleras i 23 steg. Energiförbrukningen ändras liksom flödet

Modell	Max lyfthöjd	Flöde mellan	Energi-förbrukning	Vårt pris
10000	5,0 m	9200/4200	85/15 W	2 200 kr
20000	6,5 m	19800/9300	187/34 W	2 900 kr
30000	9,6 m	29000/12000	385/45 W	3 400 kr

Besök oss på Alunvägen 5 i Huddinge eller på nätet www.koihuddinge.se.

Öppet alla dagar 9.00 – 19.00 (ring gärna före besök)

Koi Huddinge, Alunvägen 5, SE-141 34 Huddinge

info@koihuddinge.se Telefon +46(0)8-711 33 82 eller +46(0)70- 495 45 17

Aktivitetdagen 20 november

På aktivitetdagen var vi 30 personer som hade samlats i Vendelsö bygdegård för att få höra *Stefan Malm* berätta om koi och hur det är att arbeta som koi-domare.

Vill man bli domare får man vara beredd på studier i fem år. Domarutbildningen går genom BKKS, British Koi Keepers Society i England. Under tre av de fem åren är man trainee och går tillsammans med erfaren domare. Regelbundna teoretiska prov ska också klaras av under tiden. Stefan är ensam i Sverige om att ha gått utbildningen.

Vi fick gärna avbryta för frågor, sa Stefan när han började. Och det gjorde vi – i ett kör faktiskt. Vi fick också veta lite historiska fakta om koi som bland annat avbildats på en målning redan i slutet av 1600-talet.

När man dömer koi strävar man efter symmetri och balans,

samma tänkande som japanerna har när det gäller trädgårdar. Man bedömer body/kroppsförm, skinnkvalitet, färg (djup, jämnhet), och mönster. Man tittar också på hur fisken rör sig i vattnet, och om den har utstrålning.

När Stefan själv köper fisk, vilket händer då och då, är fiskens personlighet viktig – inte alls enbart utseendet.

De flesta koi kommer numera från Japan. På en miljon yngel kanske det till slut sparas 2.000 ettåringar. Då har man sorterat bort koi som inte håller måttet flera gånger om.

Hur håller man sina koi friska? Regelbundna vattenbyten är a och o. Stefan byter 10-15 procent av vattnet två gånger i veckan på sommaren, rensar filter fyra-fem gånger i veckan.

Tusen tack, Stefan, för en jätteintressant föreläsning!!!

I en paus fick Stefan äntligen en kopp kaffe med tillbehör, liksom vi andra. Men det var hans röst som tog mest stryk.

Vårens planering i koiklubben

Mars

12 mars kl 13 – årsmöte i Vendelsö bygdegård.

April

6-9 april – Nordiska trädgårdar, Älvsjömässan.

Håll koll på hemsidan och se till att vi har din mejladress!

Till minne

Channa Combelas Ensel har avlidit efter en tids sjukdom i en ålder av 79 år. Hennes närmaste är sambon *Lars Nordström*, två döttrar och två söner med familjer samt övrig släkt och vänner.

Channa föddes den 22 juni 1937 i Rotterdam i Holland.

1984 träffades hon och Lasse på Kanarieöarna. Ganska snart flyttade de ihop i Lasses villa i Huddinge. Channa var mycket språkbegåvad och behärskade holländska, svenska och engelska i tal och skrift. Hon arbetade som tolk, mestadels som domstolstolk ända fram till dess att hennes sjukdom bröt ut.

1998 var hon den drivande när Koi Club Sweden bildades. Tack vare hennes stora intresse och drivkraft spreds intresset för Koi och trädgårdsdammar i Sverige. Många är de medlemmar som har deltagit på de resor som Channa arrangerat både i Sverige och utomlands. Channa var mån om att alla skulle kunna åka med och lyckades alltid ordna billiga resor och ofta rabatter av olika slag. Under många år har hon och sambon Lasse deltagit på Älvsjömässan "Nordiska trädgårdar" för att sprida kunskap om Koi.

Channa lämnar ett stort tomrum efter sig.

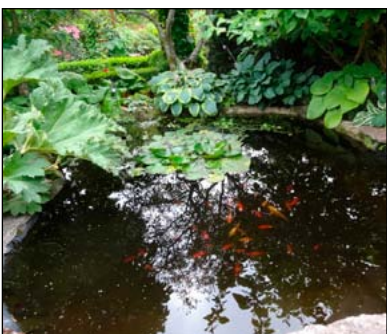
För Koi Club Sweden: Roland Olsson

Besök i Kulla Fridhems trädgård

Text: Christina Jacobsson, foto: Roland Olsson

Vi var alla så avundsjuka på de underbara mosskuddarna. Om man lyckas få tag i "kuddmossa" får man se upp för koltrastar, varnar Agneta och Ulf. Trastarna älskar de goda maskarna som brukar trivas under, så det behövs visst fågelskydd innan mossan etablerar sig.

Karta över trädgården med närmare 20 olika stationer och fler är på gång.

Vår Skåneresa startade med ett besök hos Agneta och Ulf i deras trädgård: Kulla Fridhems trädgård i Klockrike. Där sammanstrålade vi för vidare körning söderut. 22 personer blev vi denna gång.

Trädgården är på 3000 m³ och var man än gick syntes inget slut!

Väldigt många små "rum" med olika karaktär och innehåll, närmare 20 olika stationer att stanna till vid.

Nu var det augusti men man kunde ana vilken blomsterprakt det måste vara här på våren och försommaren när alla rhododendron och magnolior blommar – det fanns hur många som helst av båda sorterna.

Den stora *Kalopanax pictus* bildar ett parasoll över whiskyhörnan vid kvarnstenssoffan och kalkstenstorget.

Överallt fanns spännande stigar och gångar och många olika sittplatser, till exempel whiskyhörnan ovan som flera blev mycket förtjusta i.

Andra namn på några av stationerna var *Orientdalen* med *Väpnarens bro*, som leder ut till *Drakens paviljong* på den lilla ön, med gulfiskar i vattnet. Det fanns en *klippträdgård*, en *stäpp* och naturligtvis en *örtagård*. *Tropisk hörna* med Kentuckykaffe... Hur många magnolior som helst och mängder av träd av all de slag.

Gångarna var belagda med vackra stenar av olika bergarter och mönster.

forts. Kulla Fridhem

"Vi vill skapa en trädgårdsoas för oss själva att njuta och leva i, där själva skapandet och växtsamlandet är minst lika viktigt som slutresultatet."

Agneta ritar och berättar för skaran av trädgårdsintresserade.

I början av 90-talet satte Agneta och Ulf igång med att förverkliga tankarna på denna trädgård men hade inte planerat allt på en gång utan "började i ena änden..."

Man tycker att det skulle vara mer än nog för två personer att arbeta med trädgården på heltid, men det visar sig att både Agneta och Ulf redan har var sitt heltidsjobb. Hur är det möjligt??

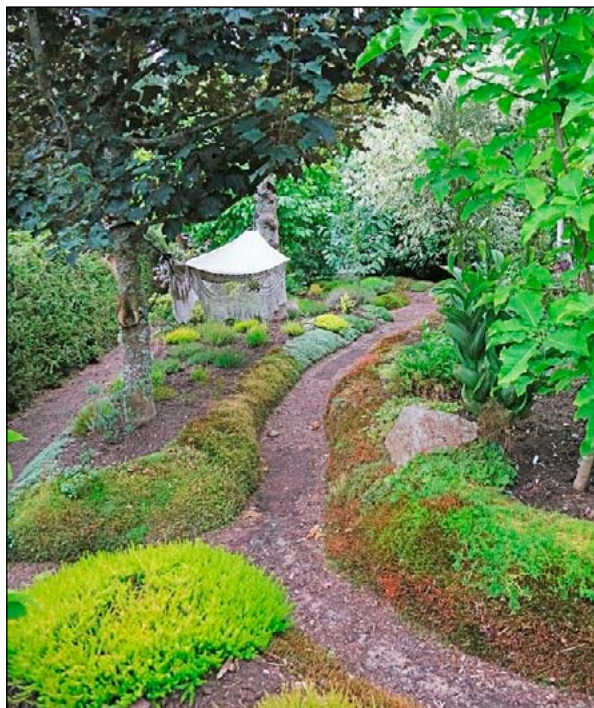
Pågående projekt handlar bland annat om en bambulund.

Ett parti schack, någon?

Vill du besöka Fridhems trädgård under våren när många pampiga växter blommar, kommer kontaktuppgifter här.

Agneta Lundkvist och Ulf Johansson, 013-391150, 070-4463891. fridhemstradgard@telia.com
<http://www.vackratradgardar.se/fridhems-tradgard/>
<http://www.tradgardsriket.se/tradgardar/fridhems-tradgard/>

Moongaten (ovan). Den kinesiska månporten ska du vandra genom ensam, för att på andra sidan vandra tillsammans ut mot en ny annorlunda trädgårdsvärld. Bengt, hur kändes det?? Till höger Ulf med ryggen mot kameran.

Sävne Koi & Trädgård AB

Allt för din damm i trädgården

En liten bit utanför Heby närmare bestämt i Sävne finner du en av Sveriges största Koi och Damm anläggningar.

Med 4-5mil från Västerås, Uppsala, Enköping och Avesta är vi kanske just din närmaste Koihandlare.

Vi har alltid ett brett utbud av japanska koi i olika prisklasser och även ett brett utbud av tillbehör i lager och finns det inte hemma på hyllan så tar vi hem det.

På hemsidan www.savnekoj.se finner du information om oss och vår anläggning, en del av de koi som finns tillgängliga och webshoppen där du hittar de produkter som vi saluför.

Öppettider: Från 1 Maj till 31 Augusti

Fredag 15.00-19.00, Lördag 10.00-16.00, Söndag 10.00-15.00

Med vissa undantag som ses på hemsidan.

Övriga året öppet efter överenskommelse.

Har du några frågor tveka inte att kontakta oss:

info@savnekoj.se

tel: 0702840299

Välkomna på besök och kanske finner du just din drömkoi.

www.savnekoj.se

Vid dammbesöket hos mig i början av september 2015 så framgick det att jag hade ytterligare en damm på gång och jag har lovat rapportera hur det arbetet fortskrider.

Tanken är att den dammen ska vara placerad mellan befintlig gräsmatta och en stor platt berghäll som sluttar ner mot gräsmattan – som en klippa i havet! Berghällen utgör avgränsning på ena långsidan och jag ska gjuta resterande kanter och botten i betong.

Arbetet har gått långsamt och ett stort hinder har varit en stubbe efter en stor tall som stod mitt i den tilltänkta dammen. Men efter ha gjort många hugg- och sågverktyg slöa har jag äntligen vunnit den kampen.

Bilden ovan tog Arne Eriksson vid dammbesöket i Kungsängen förra året. (Se tidning nr 1/2016.)

Vid besöket av Koiklubben var det någon som föreslog att jag skulle göra dammen större och lägga till ett grundområde på delar av det som var gräsmatta. Jag har tagit fasta på det. Dammen kommer att bli upp mot 40 kvm och som mest cirka 1,5 m djup.

Allt grävarbete, som skett för hand, är nu avslutat. Några stora stenblock har baxats ut gropen. Markduk och singel är utlagt på alla bottenytter som ska gjutas. Nästa steg är att bygga gjutformar.

En cykelvurpa med fraktur i hand och revben har dock sinkat arbetet den sista tiden. Men jag hoppas kunna få formarna klara så att jag kan gjuta i god tid innan det våras bland bergen!

Vi fortsätter hoppas få följa Olofs bygge under våren!

Efterlysning: ett förråd till Koiklubben

Klubben efterlyser fortfarande ett förrådsutrymme, cirka 10 kvadratmeter, att förvara vår mässmonter i. En friggebod på hjul vore suveränt! Men alla tips och idéer är mycket välkomna.

Delarna till montern är inte lika många och stora som förra året, utan kan fraktas på en släpvagn. Tips och erbjudanden mottages tacksamt till info@koiclubsweden.se.

KOIBUTIKEN.SE

FRI FRAKT

Scanna för mer info

BreedersSecret lera från Holland. Bra för både koi och dammen.

ProBites foder från Nedkoi.nl i Holland. Ett av dom största i Holland. Varför bunkra upp med en massa foder när det bara är att lägga en beställning eller släng iväg ett sms när det börja sina!

Seneye pond + Wifi + Webserver + Box

- Larma vid för höga eller låga värden.
 - Inbyggd nivåvakt.
 - Sms larm, Email larm.
 - Läs mer på www.seneye.com
- Denna apparat kommer du spara in kostnaden för förr eller senare.

Scanna för mer info

Pond Device	
Temperature	11.5°C
pH	7.74
NH3	0.001 mg/l (ppm)
O2	10.9
Light	100%

Last Reading 10/10/2012 2:30 PM

På www.Koibutiken.se och under Fri fraktkategorin finner ni fler produkter med fri frakt.

0486-21404 & 0738-320577

Skåneresan fortsätter från Fridhems trädgård. Efter en lunch på Brahehus körde vi vidare till *Vinslöv* för ett återbesök hos *Pia* och *Rutger* – det var sju år sedan vi var där senast. Kände inte riktigt igen mig, det hade växt upp en del sen sist. Men det stod rätt namn på dörren och *Pia* kom ut och tog emot oss och hälsade oss välkomna.

Hon visade oss stigen till vänster om huset som ledde till deras baksida. Det första man såg var en skylt med texten "Sitt ned och bara NJUT en liten STUND", vilket man absolut måste göra i en så japaninspirerad trädgård.

Efter sju år hade all grönska blivit mycket större och det var lite som i en djungel innan man kom fram till den stora dammen med den lilla söta bron. Alla blommor utmed dammen som var ganska små förra gången hängde långt ut över dammen i dag. Fiskarna hade också blivit både större och fler.

Många fiskar är cirka 70 cm och väger runt 10 kg.

På många ställen i trädgården dyker små figurer upp.

forts. nästa sida

forts. Skåneresan – dammbesöket i Vinslöv

Alla fiskar var inte ute i dammen, en del av dem var i de två inomhusdammar som är avsedda för vinterförvaring. Eftersom Pia och Rutger vill ha dessa igång även under sommaren fanns några fiskar som de tävlade med i den ena och i den andra fick några andra fiskar tillbringa sommaren. Detta för att slippa vara beroende av att behöva starta upp filtren till inledningsdammar i god tid inför vintern, när fiskarna ska tas in. När filtren är igång behöver man inte riskera att vattnet blir dåligt och påverkar fiskarna negativt.

Trädgården började planeras 1999 och i början var det förändringar varje år. Det är två dammar som byggts ihop till en med en liten bro över där de blivit sammanbyggda. Dammen är på totalt cirka 40 m³ och filterhuset byggdes för 9 år sedan med två st Tsunami Kois Vortex filtersystem 20000, skimmer och sequencepump. (Bild 2 nedan.)

De båda inomhusdammarerna är på 9 m³ respektive 4 m³. I den mindre huserar tävlingsfiskarna och där byter Rutger cirka 10 % vatten i veckan, dock lite mer under vintersäsongen.

← En av de två inomhusdammarerna. Filter bild 1.

De senaste sju åren har de tävlat med sina fiskar i både Archen, Holland, och på andra ställen och vunnit väldigt många priser. De senaste åren har de sagt att de ska sluta tävla men när det börjar dra ihop sig inför utställningen så ändrar de sig och "vi gör det denna gång också". De flesta av tävlingsfiskarna är köpta av Thomas på Koi Consult i Danmark, som klubben besökt några gånger.

Visningen avslutades med härligt fika med dopp. Tiden går fort när det är många som vill kommentera den underbara trädgården och fiskarna samt ställa en massa frågor.

Redaktörn får s...

Ett augustiproblem för dammägare: som har en björk inom några kilometers avstånd: hela dammen full med björkfrön.

↓ En mycket det här?

var på en fråga av Pia. (Det verkar lite komplicerat!) Till höger Rutger fångad i flykten.

Vartenda litet utrymme i trädgården är fyllt med något, en sittplats, en liten stig, figurer och härliga växter, även pyttesmå växter har fått en egen plats. Och överallt dessa farbröder med kameror...

Nedan syns fiskarnas storlek – jämför med de små figurerna på stranden.

t bra prisbild kan man väl kalla

*Besök vår
nya hemsida
för mer
info!*

fontäner DAMMAR TRÄDGÅRD statyer

Vi hjälper även till med design & anläggning!

GARDEN AQUATICA

Högsta Torp, Åvav. 11 Haninge • Tel. 08-500 227 27
www.gardenaquatica.com

Rabatt 15% (för medlemmar) på OASE (vid köp över 5.000:- på ordinarie pris).

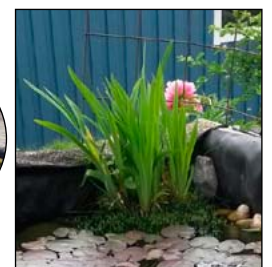
Den sista julidagen i år var det två dammbesök planerade, i Bromma och i Hässelby. Vid Hässelbydammen bjöd Karin och Lennart på stående fot in alla närvarande att följa med dem hem till deras damm i Järfälla inte långt från Hässelby. Så de flesta hängde med.

Karin och Lennarts damm är ny för i år. De hade redan en mindre damm, cirka 70 cm djup, sedan många år (skymtar bakom bron). Där hade både guldfisk och koi nästan mirakulöst överlevt vintrarna. Den nya dammen blev betydligt större, 12 m³ och cirka 1,40 djup. Filter och tillbehör införskaffades också: filter PB 20, pump superflow techno pro 20000, UVC 55 w och en skimmer 4000. Många vackra växter både i och runt dammarna!

Fyra nya koi köptes in i våras, två fanns redan från den lilla dammen och två "gamlingar" på 16-18 år fick också flytta in. I den lilla dammen finns guldfiskarna kvar.

Nu till vintern täcker Karin och Lennart med dubbla lager bubbelplast, stänger av pumpen och har bara luftpumpen på och en värmslinga. Blir det riktigt kallt lägger Lennart en fisklåda av frigolit över luftpumpen.

– Medlemskapet i Koi Club Sweden har blivit ytterligare en krydda i pensionärlivet, förutom alla andra intressen som motorcykeln, frimärkena, mat och vin, höns och trädgård med mera.

Även detta Skånebesök var en favorit i repris från resan 2009. Det finns naturligtvis en anledning till att vi gärna återvänder tillsammans med nya medlemmar...

Huset är fortfarande i väldigt modern stil, i princip är hela inngården utformad i sten med lite undantag runt själva dammen.

Den stora poolen, helt i rostfritt, drar till sig blickarna lika mycket som dammen. Växterna runt dammen hade brett ut sig sedan sist och det var imponerande snyggt i ena hörnan med sitt vattenfall. Madeleine som bland annat är konstnär hade designat många olika glasföremål som var utplacerade överallt i trädgården.

Dammen är på 24 m³ med varierande djup, djuphålan var cirka 1,55 m. Det fanns stora stenar där fiskarna kunde gömma sig bakom. Reningen sköttes av två filter som pumpmatades. På vintern tar man in fiskarna i en 5 m³ stor tank.

Över dammen fanns två jättestora segel som denna gång var i svart tyg. Stolparna till dem var rör i rostfritt som fyllts med betong för att inte krökas när man spänner duken; rostfritt är ett ganska mjukt material.

Efter en stund var det någon som frågade om man kunde få köpa några av de fina glasdekorationerna och vad de kostade. Madeleine hade tyvärr inte hunnit hem så Magnus tog fram en prislista med bilder och direkt samlades alla runt denna och ville köpa.

Lagret/butiken inrymdes i garaget så alla gick in och valde vad de ville ha. Det blev väldigt trångt och nästan lite slagsmål när det bara fanns några enstaka av de olika färgerna. Själva var vi nästan sist i kön, när det bara var några före oss så är det någon som ropar "nu måste vi åka om vi ska hinna till hotellet i tid". Middag var beställd till kl 20.

Men alla fick handlat det de ville ha och vi ringde och bokade om middagen till 20.30 så alla var nöjda och glada. Dock fick vårt middagssällskap Stefan och Mona Malm vänta på oss andra. De hade kommit till restaurangen i rätt tid kl 20. (Inom parentes överlevde de detta.)

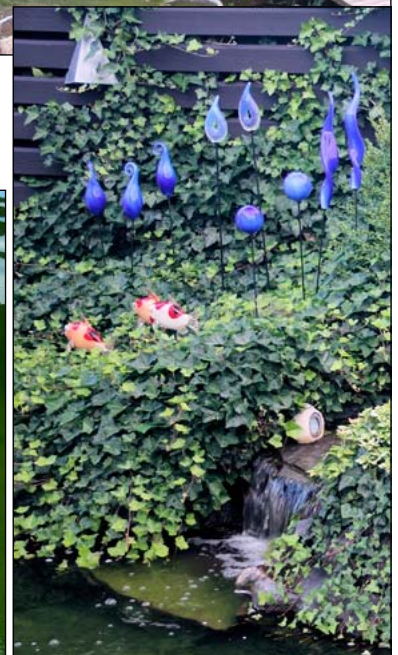
forts. Skåneresan – dammbesök i Åhus

All glaskonst är av Madeleines egna idéer.

Ett av de två diagonala "filterhusen" syns bakom Sören, vardera inrymmer var sitt filter. Snygg lösning!

Historien började redan 2014 när vi var på en resa med Koiklubben till Danmark och vi fick se en ny anläggning som *Thomas* på *Koi Consult* hade byggt med ett stort pappersfilter, som jag skrivit om tidigare.

Arne och jag hade pratat om att själva bygga ett pappersfilter men vi hade inte hittat ett lämpligt transportband. Det drog ut på tiden och vi hade även sett trumfilter som kanske kunde vara ett alternativ.

Klubben anordnade 2015 en resa till *Holland Koi show* i Archen, några åkte med bil och några tog planet till Amsterdam. Vi som tog bilen hade möjlighet att besöka samma damm i Danmark med det stora pappersfiltret, för att se hur det hade fungerat. Som vi misstänkt så gick det åt mycket papper. Det blev också alltför rent (!) så det behövdes en bypass-ledning för skitigt vatten till det biologiska filtret.

På koimässan fanns det många som sålde trumfilter. Arne och jag gick runt och pratade med dem och lyssnade hur de tänkte med sina filter och varför. Alla sa samma sak: att man inte fick ta bort partiklar mindre än 60–70 mikron, för då fick inte de små livet i de biologiska filtren någon näring och då fungerade inte filtret som det skulle. Så vi valde en av leverantörerna som hade gjort hela konstruktionen i rostfritt förutom ytterhöljet, vilket vi tyckte borde vara en hållbar konstruktion.

I slutet av 2015 kom så en leverans med mitt trumfilter med kapacitet för 25 000 m³/timme. Det var bara trumman, då jag ska fortsätta att använda mitt befintliga biologiska filter.

Jag hade mätt att det skulle få plats där sieven varit. Men som alltid så är det ju inte bara filtret som ska få plats utan även kopplingarna: två st 110-rör för inkommande vatten, två st 110-rör för utgående vatten samt ett st 110-rör för skräputkastet. Så när jag väl startade själva bytet konstaterade jag att de 110-knivventilerna jag satt på inkommande rören från dammen inte slöt helt tätt så jag var tvungen att sänka vattennivån i dammen, så inte pumphuset blev fullt med vatten under tiden för själva bytet.

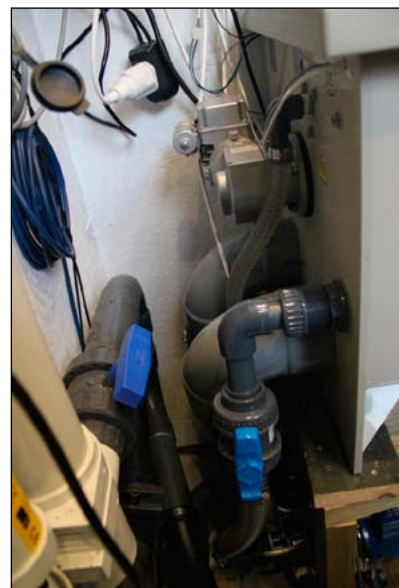
Det som jag trodde skulle ta några dagar att fixa till tog nästan en hel månad. Man kom hela tiden på att man sak-

nade några rör eller kopplingar som man inte tänkt på när man gjorde inköpslistan. Så det blev flera resor till Koi Huddinge för att köpa grejor.

Då filtret med alla kopplingar tog större plats än beräknat så fick jag kapa av en del på ställningen där det biologiska filtret står. Så nu är det väldigt trångt mellan de olika delarna. Så när ni bygger nytt filterhus: ta till lite extra utrymme – det kommer alltid en dag när man vill ha något nytt som tar plats.

Ett annat tips: ta mycket lim när ni limmar ihop de olika plastkopplingarna. När jag byggde förra gången så hade jag en burk med lim där det fanns en pensel vilket gjorde att det kom mycket lim på plastbitarna. Denna gång fick jag bara tuber och jag drog två strängar på varje plastbit och tryckte ihop. Detta var dock inte tillräckligt utan när jag kopplade på vattnet så läckte det på flera ställen. Tyvärr läckte en av de nya 110-knivventilerna också. Det tog flera dagar att täta allt och det är ju alltid på det trångsta stället längst in och bakom som det läcker, ni vet ju hur det är.

Jag kopplade ihop trumfiltret med min befintliga anläggning på följande sätt:

De två inkommande vattenrören, det ena från bottenavloppet och det andra från en ytskimmer. De två utloppen från trumfiltret går till två pumpar, den ena går via UV-ljus till mitt befintliga biologiska filter Oase Biotec 36, och den andra går via en luftblandare (med ozon) till mitt stora vattenfall.

Utloppet för skräpet kom tyvärr lite under mitt befintliga avlopp från pumphuset, så jag lät det rinna ner i en låda som jag placerade en automatisk länsump i. Då filtret i trumman tar bort alla partiklar större än 60 mikron så räknade jag med att köra mycket vatten genom trumman och direkt tillbaka till dammen via vattenfallet på cirka 12 000 l/tim. för att få stor kapacitet på att ta bort dessa partiklar så de inte behöver belasta det biologiska filtret.

Jag kunde då minska ner flödet i UV-ljuset och det biologiska filtret till cirka 8 000 l/tim. så verkningsgraden blir bättre med ett mindre vattenflöde. Resultatet blev att jag inte behövde ha något extra UV-ljus under sommaren. Tidigare gjorde jag rent filtret cirka 3-4 ggr per år och nu har hela säsongen som fiskarna är aktiva och matas gått och jag har hittills inte behövt göra rent det alls. Så det blir

forts. trumfilter

nog bara att göra rent det en gång per år i samband med vårrengöringen.

Trumfiltret spolar rent cirka 2–3 gånger per timme, vilket gör att det blir ett vattenbyte per dag med cirka 60–90 liter under sommarmånaderna. Under vintern bör det bli betydligt mindre.

En mycket påtaglig upplevelse är att det nästan inte alls finns några små synliga partiklar som flyter runt i dammen, vilket resulterar i att siktdjupet och klarheten i vattnet blivit mycket bra. Jag har som djupast 1,7 m och fiskarna syns nästan lika bra när de är på botten som vid ytan. Sent i höstas fick jag igång Ozonet och då blev vattnet kristallklart och man ser fiskens färger lika klart om den är vid ytan eller på botten, det vill säga vitt är vitt, inte gult, vid botten som det brukar vara. (Se bild ovan till höger.)

Det allra bästa och som var den största orsaken till bytet är att det under hela sommaren har skött sig helt själv och ingen rengöring har behövts. Så grannen som alltid har fått tömma sieven när vi har varit bortresta har bara behövt titta till dammen och foderautomaten några gånger. Dock blev det lite skräp som fastnade på kanten av skräprännen

som jag tagit bort 3-4 gånger, det är inte något som påverkar resultatet, man vill ju bara att det ska vara helt rent.

Jag har en stor manöverpanel med kontrollampor om något skulle gå fel, denna kan jag övervaka med en kamera som jag har placerat i pumphuset. Kameran kan jag titta på i min telefon när jag är bortrest, om något är fel ringer jag till grannen så får han ta tag i det.

Dock är det en sak jag kan sakna, en orsak till att gå ner i pumphuset och kolla att allt annat fungerar samtidigt som jag gjorde ren sieven. En gång i sommar hade luftpumpen lagt av, den hade nog inte gått på några veckor. Arne, som också har fått igång sitt trumfilter, konstaterar samma sak; han går dit och öppnar dörren och ser att allt är okej och så stänger han bara igen dörren.

Sens moral: Arne som tidigare gjorde rent sieven och filtret ett par gånger per vecka har fått mycket tid över, så *Solbritt*, hans fru, har sett till att han har fått annat att göra i trädgården. Det är ju inte alltid allt är positivt med att få tid över – summan av arbete är alltid konstant.

Så frågan är vilket man vill göra, fixa filtret eller vad chefen vill att man ska göra.

Lite data om min damm- och filteranläggning

Dammstorlek: 22 m³ + 1,5 m³.
Trumfilter Profidrum Eco 45/40.
UV-ljus 2 x 55w.
Filter Oase Biotec 36.
Ozongenerator 3 g/tim.
1 st luftpump: 75 l/tim.
1 st luftpump 100 l/tim.
1 st vattenpump Eco blue 25 000 l/t med reglerbar hastighet.
2 st vattenpumpar 16 000 l/t med reglerbar hastighet.
1 st länsypump 8 000 l/tim med reglerbar hastighet.
Automatisk vattenpåfyllning av dammen.

ZOO GIGANTEN

Upplevelser för alla djurvänner

Allt för din
Damm

ÅRETS NYHETER!

BioTec Premium 80.000 - Allt i ett filter!

Kompakt högpresterande filter med trumfilter-teknologi VDE-godkänt och pumpmatat flödesfilter.

Trumfilterteknik, självrengöringssystemet, programmerbar kontroll, 4 bar spolpump
Filtrering >150 my, Inkl. biologiskt filter med bekväm svamprengöring
Maximalt flöde upp till 12,5 m³/h.

Incenio FM-master WLAN

Få kontroll på din damm!
Nu kan du styra din dammteknik via mobilen eller paddan, trådlöst!
Från upp till 80 meters avstånd och upp till 10 olika enheter

År 2009 svarade Channa på dessa medlemsfrågor.
De flesta känns fortfarande aktuella.

Hur bestämmer jag könet på min fisk?

Tills fisken är 25-30 cm är det svårt att avgöra deras kön. Även då kan man göra misstag. Som en allmän regel kan man säga att hanar är mer strömlinjeformade och smalare än honor. Om du kan iakttä dem under lek kommer du att se den större honan jagas av fler smalare hanar.

Vilken färg kommer min fisk att få?

Koi kan ändra färg i nästan alla åldrar. Färgerna kan djupna, bli lättare eller ändras helt och hållet. Det varierar från fisk till fisk. Vissa kommer att ha kvar de ursprungliga färgerna hela sitt liv medan andra förändras.

Hur mycket ska jag mata dem?

Lite och ofta är den allmänna regeln för att fiskarna ska bli tama. Om det flyter överblivet foder i dammen efter cirka 10 minuter ska man ta bort det så att det inte sjunker till botten och fördärvar vattnet. Efter en tid kommer du att kunna bedöma hur mycket foder du ska ge. Koi kan klara sig utan foder i flera dagar utan att ta skada. Koi kan också matas med räkor, sallad, kokt ris, kokt havre.

Vad gäller vid utfodring i kallare vatten?

När vattentemperaturen sjunker under 8 grader bör du sluta mata fiskarna eller endast lite mat någon gång i veckan. Fiskarnas ämnesomsättning kan inte hantera mat vid låga temperaturer.

Hur stor kan en koifisk bli?

Koi kan bli 60-90 cm. Storleken på dammen, mängden syre och utfodring påverkar tillväxten. Det är inte ovanligt att en liten koi kan växa 5-10 cm/år i en damm.

Hur gamla kan de bli?

Maximal livslängd över 200 år. Men medellivslängden är nog 25-35 år.

Hur gör jag när jag får hem min nya koi?

Lägg plastpåsen i dammen och låt den flyta oöppnad i vattnet 30-45 minuter så att vattentemperaturen utjämnas innan du släpper i din koi. Koi klarar ett brett spektrum av temperaturer men plötsliga förändringar kan orsaka stress och är en orsak till att koi dör. Stress kan också bero på förändringar i dammen, förhållande under hantering och vid medicinering.

Koilek (odling)

Koi lägger tusentals ägg vid en enda lek. De måste vara minst 3-4 år gamla och tillräckligt stora innan de leker. Rommen måste vara åtskild från vuxna koi, annars kommer de sannolikt att bli uppätta. Yngel kläcks efter cirka 3-7 dagar beroende på vädret. Överlevnaden för yngel är mindre än 50%.

Hur kommer koi överens med guldfiskar eller andra tropiska fiskar?

Koi kommer överens med både guldfiskar och andra fiskar så länge de inte är aggressiva eller köttätare.

Kommer min koi att dö under vintern i en utomhusdamm?

Koi kan överleva under isen i kyla så länge dammen inte bottenfryser. Tänk på att hela tiden ha en öppning någonstans i isen så skadliga gaser vädras ut. Syrepump är också bra att ha i dammen under vintern.

Kan jag ha koi i akvarium?

Koi kan hållas i både akvarium och dammar. Akvarium behöver bra filtrering och luftningssystem. Tänk på att rengöra och byta en del av vattnet regelbundet.

Med vad ska jag vara extra försiktig?

Tillsatser av kemikalier i vattnet. Mindre koi har högre dödlighet och är mer mottagliga för sjukdomar och förändringar i miljön. Ha en extra syrepump till hands för nödsituationer. Om pumpen stannar, mata inte koi. Byt aldrig allt vatten i dammen på en gång. Plötsliga förändringar av vattenvärden och temperatur är farligt för koi. Överbefolka inte dammen! Kom ihåg att din koi kräver mer syre och mer utrymme när de blir större.

Foto: Richard Mauritzon

Oase:

LIVING WATER

PROFICLEAR PREMIUM

*Det modulära filtersystemet. För högsta standard.
Utan kompromisser.*

- Perfekt vattenkvalitet utan manuell rengöring.
- Den snabba biologiska nedbrytningen gör filtret perfekt för koidammar.
- Flödesoptimerat, säkert UV-system.
- Tillverkat i Tyskland.

Trumfiltermodul

Moving Bed-modul

Individuell modul

www.oase-livingwater.com/proficlear

Svensk agentur: www.byggros.com

Det finns olika uppfattningar om vilket som är bäst för fiskarna, att gå ute i dammen hela vintern eller att vara inne i någon typ av tank eller balja. Inget är rätt eller fel – det finns både fördelar och nackdelar.

Några av nackdelarna med att ta in sina fiskar är stressen du utsätter din fisk för när den ska fångas in och att den utsätts för nya miljöer, till exempel inte samma vattentemperatur som i utedammen och ny vattenkvalitet. Kan rekommenderas att fylla in edammen med utedammvatten till en början.

Fördelarna med att vinterförvara fiskarna i garaget eller uterummet är flera:

- Fiskarna blir till glädje hela året.
- Du har större möjlighet att iakttaga dina fiskar under vintern.
- Bättre kontroll på eventuella sjukdomar.
- Det går att reglera temperaturen i vattnet, till exempel mellan 12 och 14 grader.
- Fiskarna kan matas hela eller delar av vintern vilket innebär att fiskarna inte blir så känsliga för infektioner på våren.
- Fiskarna växer!

Hur inomhusförvaringen ordnas beror först på vilket utrymme man har. Mindre koi kan förvaras i akvarium. Större fiskar i tankar eller plastbassänger. Vilken förvaring man än väljer måste det alltid finnas syrepump. Ett reningsverk är också att rekommendera. Utan reningsverk blir det täta vattenbyten. Om man matar fiskarna bör man ha extra koll på vattenkvaliteten. Fiskarna är känsliga för nitrat och nitrit.

Många väljer att ha fiskarna i en plasttank. Tankarna finns att köpa begagnade på internet. De används i industrin och man kan köpa dem rengjorda. De finns i olika storlekar, till exempel 700-1000 liter. Hål kan skäras på ovansidan. Ofta har de en tappkran nedtill som kan användas vid vattenbyte. Det finns exempel på att koppla samman flera tankar med ett grovt plaströr om man har stora fiskar.

De här tankarna tar liten plats och kan förvaras i garage eller förård som är frostfritt. Bassänger av olika slag, uppblåsbara eller duk av plast, tar större plats men kan plockas undan på sommaren. Nackdelen är att det finns risk för läckage.

Att bygga en inreddam är ett bra alternativ om man har utrymme. Man väljer själv bredd och höjd efter sina förutsättningar. Man bygger en ram och klär den med gummiduk. Några koimedlemmar har byggt egna inreddammar, en del har ett fönster på dammen. Detta kräver extra kraftigt glas. Det har hänt att glaset har spruckit och stora vattenskador har uppstått.

Till inreddammen behövs normalt

- ett filter och en vattenpump
- eventuellt UV-ljus
- eventuell vattenvärmare eller doppvärmare.

Skötseln innebär att man till exempel en gång i månaden byter cirka 30 procent av vattnet i inreddammen. Viktigt att ha koll på nitrat- och nitritnivån. Är värdena höga gör vattenbyte. Gör vattenbyte någon gång i månaden bör värdera vara okej.

När vattentemperaturen börjar gå ned mot 6-7 grader är det dags att ta in fiskarna och ta ut dem vid cirka 12 grader i utedammen.

Det är inte alla förunnat att ha ett stort uterum med plats för damm (ovan). Innan Britt-Marie och Sören byggde den bestod vinterförvaringen av akvarier (nedan).

En av Pia och Rutgers inreddammar. Foto: Richard Mauritzon.

I nästa nummer fortsätter Skåneresan med besöken hos Stefan Malm, Anne Nickels och Mikael, Black Gold Koi.

Dammbutiken.se

- För både små och stora dammar

Hos Dammbutiken hittar du sveriges bästa sortiment för riktigt stora dammar. Vi lagerhåller sievefilter

- och beadfilter samt ibland till och med avancerade automatiska trumfilter.

Förutom mer professionell utrustning så har vi även ett komplett sortiment med enklare filter för mindre dammar och dammar där kraven på rening inte är lika stora. Hos oss är alla kunder välkomna!

- Butiken drivs heltid året runt, vi skickar i regel din order inom 24h.
- Stort sortiment gör att vi kan rekommendera vad som passar just dig och din damm.
- Bra priser och personlig service.

Tveka inte att kontakta oss:

www.dammbutiken.se
info@dammbutiken.se
076-1339331